TRHY V BRATISLAVE

MARKETS

MARCHE

MERCATO

PIAC ...

BRATISLAVA

TRHY V BRATISLAVE

Analytická časť trhov a trhovísk v Bratislave

Obec: Bratislava hl. mesto SR

Odborný garant: Ing.arch. Ingrid Konrad
Hlavná architektka hl. mesta SR, Bratislava

Odborne spôsobilé osoby: Ing.arch. Katarína Boháčová, PhD.
Kancelária hlavnej architektky hl. mesta SR, Bratislava

Mgr. Peter Weiss (oblasť legislatíva)
Oddelenie stratégie a projektov. Magistrát hl.m. SR Bratislava
Projekt CENTRAL MARKET

Spracovateľ:

Ing.arch. Ingrid Konrad
Hlavná architektka hl. mesta SR, Bratislava

Ing.arch. Katarína Boháčová, PhD.
Kancelária hlavnej architektky hl. m. SR Bratislava

PREDHOVOR

Trhová funkcia miest z minulosti prechádza procesom premeny, trendy vo svete dokazujú, že trhy do miest patria a, že sú veľmi obľúbené.Funkciu trhovníctva treba chápať ako súčasť aktívneho verejného priestoru - rozmer hospodársky, kultúrno-spoločenský a mestotovorný. Usporadúvanie pravidelných trhov v našom meste je potrebné vnímať v komplexe všetkých atribútov rozvoja mesta – rozvoja hospodárskeho, ekologického a trvalo udržateľného, ako aj z pozície obrazu mesta a mestskej krajiny.

Trh ako hospodársky faktor

Ekonomická globalizácia, v ktorej sa nachádza aj naša spoločnosť má dopad na kvalitu a spôsob života jej obyvateľov. Koncentrácia výroby do mestských aglomerácií má za následok aj kumuláciu obchodných funkcií do mega nákupných centier, v ktorých veľkoobchodné reťazce postupne cez cenovú politiku ruinujú v minulosti prosperujúcich miestnych producentov. Nahradzujú ich úzkou skupinou “výhradných” mimoslovenských často aj mimoeurópskych dodávateľov, ktorí sú ochotní a schopní prežiť ekonomický diktát predajcu. Paradoxom je, že aj potraviny a produkty, ktoré sa v minulosti miestne produkovali sa dnes dovážajú z krajín vzdialených tisíce kilometrov od miesta predaja. Dôsledkom je alarmujúci stav, keď lokálne dochádza k takmer úplnému zdecimovaniu systému miestnych producentov a tým aj k strate vlastnej identity v oblasti stravovania vo vzťahu na lokálne sezónne poľnohospodárske produkty.

Na území Hl. mesta je dostatočné množstvo kvalitnej poľnohospodárskej pôdy, ktorá spolu s lesmi, reliéfom a riekou dotvára ráz našej mestskej krajiny, jej ducha miesta – genius loci. Ochrana poľnohospodárskej pôdy a lesov, rieky a priľahlých biokoridorov lužných lesov s jedinečnými zdrojmi pitnej vody je preto základným atribútom tvorby životného prostredia v našom meste. Dnes sme v situácii, keď najhodnotnejšia pôda v okolí sídiel na tzv. záhumienkoch je zastavaná a urbánny priestor na území nášho mesta hraničí s bývalými družstevne obrábanými lánmi, ktoré ale „ležia ľadom“, pretože podnikanie v živočíšnej výrobe je ekonomicky efektívnejšie ako v pestovaní poľnohospodárskych plodín, napr. vo Vajnoroch. Podobne je to s oblasťou bývalých vinohradov v Rači, Novom Meste či v Devíne

Obr : Veľké nakupné centrum

Obr : Likvidácia trhov

, ktoré sa dostali do rúk pôvodným majiteľom, ktorí jednak stratili kontakt s pestovaním vína a jednak v súčasnosti potrebujú prioritne riešiť svoju ekonomickú situáciu a historické prostredie Bratislavy ako vinohradníckej oblasti sa definitívne stráca z mapy Európy. Vinohrad a pestovanie poľnohospodárskych plodín na území nášho mesta má svoju tradíciu. Podpora bio-farmárstva a drobných výrobných prevádzok, umožnenie pravidelnýh trhov zviditeľňuje historickú kontinuitu a špecifikum tej ktorej lokality a prispieva k tvorbe identity.

Dobre nastavený podporný program trhov a trhovísk na úrovni mesta v spolupráci s mestskými časťami umožní rozvoj bio-farmárstva a drobných výrobných prevádzok a v druhom pláne prinesie významný hospodársky efekt pre mesto:

- zvýšenie návštevnosti konktrétnych lokalít,
- tvorba aktívneho verejného priestoru, oživenie mestských častí– trhy prilákajú ľudí a budú z toho profitovať aj okolité prevádzky (problém vymieranie prevád zok v Starom Meste).

Trh ako miesto pre kultúru a komunikáciu

Trhy prinášali do mesta aj kultúrne podujatia, cirkusy a kaukliarov, na trhu sa hralo divadlo, na trhu má korene opera. Popri obchodej a kultúrnej funkcii je dôležité chápať trh ako spoločenskú udalosť, ako miesto pre stretávanie sa a komunikáciu. Aktivity občianskych združení ako napr. Dobrý trh ukázali, že v Bratislave je záujem občanov o organizovanie rôznorodých trhov, čo treba z pozície mesta a mestských častí podporovať. Výsledkom takéhoto úsilia je aj Zrod OČ Aliancia Stará Tržnica, ktorá chce vrátiť život jedinej historickej budove s pôvodnou funkciou tržnice. Záujem Bratislavčanov o trhy je tradičný a vítajú každú iniciatívu, v súčasnosti o to viac, keďže vďaka pribúdajúcim obchodným reťazcom zanikajú peši dostupné malobchody, trhy a trhové miesta. Bratislavčania sa prirodzene identifikujú s trhmi a trhovou kultúrou, pre mesto je špecifická príjemná trhová atmosféra, ktorú by najmä v priestoroch Starého mesta v súvislosti s oživením tradičných historických trhov privítali aj návštevníci mesta.

Trh ako mestotvorný faktor

Z mestotvorného hľadiska zohrali trhy v dejinách nášho mesta rozhodujúcu úlohu. Bratislavské námestia žili tradičnými trhmi, ktoré vytvárali nevyhnutný urbánny rámec pre život mesta. Priestory námestí obklopené budovami tvoria svojbytný mestský mikropriestor, ktorý keď bol správne naplánovaný, chránil pred vetrom a nepohodou, vytváral vlastnú mikroklímu, kde bolo príjemné tráviť čas v zime i v horúcom lete. Z hľadiska rozvoja mesta treba naďalej vytvárať takéto uzavreté, pre Bratislavu typické blokové štruktúry a námestia, ktoré v modifikovanej forme jednak nadviažu na genius loci nášho mesta a jednak umožnia využívanie verejného priestoru na stretávanie sa ľudí na trhoch, pri kultúre a pod.

Trhy aj na proporčne veľkých námestiach vracajú do odhumanizovaného mestského priestoru ľudskú mierku, a vhodným pôsobením architektonických prvkov a architektúry verejného priestoru môžu v ňom mať trvale vyhradené miesto, aj keď len napr. jeden krát v týždni, aj keď napr. len v lete. V poriadaní trhov zohráva veľmi dôležitú rolu pravidelnosť, preto by aj celá organizácia trhov mala mať jasného partnera na úrovni mesta a mestských častí, jednotný trhový poriadok s možnosťou individuálne rešpektovať lokálne danosti, potreby, zvyky a kultúru.

Na základe uvedených skutočností je potrebné zaoberať sa nasledujúcimi tézami:

- Prístup k dotváraniu a rozvoju mesta ako prístup k revitalizácii jestvujúcich a tvorbe aktívnych atraktívnych verejných priestorov,
- Riešenie konkrétnych verejných priestorov v meste vo vzťahu k usporadúva niu trhov,
- Rola mesta a mestských častí v systéme organizácie, regulácie a podpory trhov a trhových miest,
- trhový mobiliár.

Obr : Ilustračný obrázok trhov v Londýne

OBSAH

0. ÚVOD DO PROBLEMATIKY 7
1. ČASOVÝ HARMONOGRAM 8
2. TERMINOLÓGIA 9
2.1 Pojmy vo väzbe na problematiku trhov 9
3. CIELE 10
3.1 Hlavný cieľ 10
3.2 Čiastkové ciele 10
3.3 Ciele analytickej časti práce 10
4. METODIKA 10
4.1 Prípravná fáza 10
4.1 Fáza spracovávania získaných údajov a informácií 10
4.1 Fáza vlastného výskumu 10
4.1 Záverečná fáza 10
5. STAV PROBLEMATIKY TRHOV VO SVETE 11
5.1 Svetový kontext 11
6. STAV PROBLEMATIKY V BRATISLAVE 13
6.1 Historický kontext trhov v Bratislav 13
6.2 Inventárizácia súčastného stavu trhov a trhovísk v Bratislave 14-37
7. VÝZNAM TRHOV 38
7.1 Spoločenský význam 38
7.2 Ekonomický význam 38
7.3 Uživateľský význam 38
7.4 Delenie trhov podľa druhov 39
8. LEGISLATÍVA TRHOV 41-42
9.ZÁVERY 42-43

0. ÚVOD DO PROBLEMATIKY

Jedným z najvyraznejších fenoménov vo verejnom priestore, ktoré podnecujú sociálnu integráciu a komunikáciu obyvateľov a návštevníkov patrí mestský trh. Organizovanie trhov vo verejnom priestore je vlastné viacerým mestám. Trh je silný mestotvorný prvok, ktorý často sám vytvára neopakovateľnú silnú indentitu verejného priestoru. Mestský trh plní úlohu katalyzátora, v ktorom dochádza k prepojeniu rozličných etnických skupín, ku kreovaniu susedských vzťahov a v neposlednom rade aj k podpore lokálnej ekonomiky.

Poloha a forma trhov sa postupom času menila, od usporiadavania trhov na križovatkách obchodných ciest, neskôr na námestiach dedín, obcí a miest až po umiestnenie v špecializovaných objektoch mestských tržníc. V súčasnosti možno sledovať diferenciáciu trhov vo vzťahu k predávaným produktom ako sú napríklad farmárske trhy, trhy spotrebných tovarov, sezónne trhy a podobne. K jednotlivým typom trhov sa viaže ich poloha vo vzťahu ku verejnému priestoru, funkčno-prevádzkové požiadavky, usporiadanie a forma predajných stánkov.

V súvislosti s riešenou problematikou je možné položiť viacero otázok :

Ako môže trhová funkcia vo verejnom priestore podporiť oživovanie samotného mesta?
Môžu mestské trhy podporovať sociálnu integráciu vo verejnom priestore?
Ako môžu trhy podporovať rôzne komunity žijúce na území mesta?

Ako môže vedenie mesta manažovať trhy ?
Možno zabezpečiť udržateľnosť trhov s minimálnou finančnou dotáciou?
Ako zabezpečiť podporu farmárstva v regióne ?

Obr : Ilustračný obrázok trhov v Taliansku

1.ČASOVÝ HARMONOGRAM

1.Fáza - analytická časť

Začiatok spracovávania materiálu	29.5.2013
Komunikácia s Mestskými častami	1.6.2013 - 1.8.2013
Pracovné stretnutia so steakholdermi	1.6.2013 - 1.7.2013
Aktualizácia zoznamu trhov a trhovísk	1.7.2013 - 1.8.2013
Problémy a limity trhov	1.7.2013 -31.8.2013
"Imulzy pre rozvoj mesta" verejná prezentácia v Starej Tržnici	21.9.2013

2. Fáza - tvorba koncepcie

Sociologický prieskum na vybranej vzorke respondentov - dotazník	21.9.2013
Spracovávanie výsledkov prieskumu	1.10.2013 - 31.12.2013
Podnety, návrhy, riešenia trhov	1.10.2013 - 31.12.2013
Návrh koncepcie trhov a trhovísk v Bratislave	
Predstavenie koncepcie na konferencii "CENTRAL MARKET"	koniec roka 2014

PRACOVNÉ STRETNUTIA - PARTICIPÁCIA

V priebehu spracovávania analytickej časti koncepcie trhov v Bratislave došlo ku viacerým pracovným stretnutiam so skupinami ľudí - steakholdermi podieľajúcimi sa na príprave a organizácii trhov. Každý zástupca trhovníkov vyjadril svoje názory a špecifické požiadavky, ktoré by mal dobtre fungujúci trh zabezpečovať.

Ilah van Oijen	za organizáciu Dobrý trh, Aliancia Stará Tržnica
Ján Mazúr	za organizáciu Dobrý trh, Aliancia Stará Tržnica
Sven Rippa	za organizáciu Dobré jedlo s.r.o
Peter Pálka	za organizáciu Slovenská Bábika
Koloman Pronay	za organizáciu zásahy životného prostredia
Tatiana Pronay	za organizáciu zásahy životného prostredia
Dalibor Vidiečan	za organizáciu Čerstvé ovocie n.o Urban market
Nikola Luzárová	za organizáciu Čerstvé ovocie n.o Urban market
Sona Parnická	poslakyňa za Staré mesto

2. TERMINOLÓGIA

2.1 Pojmy vo väzbe na problematiku trhov

Trh - Verejný predaj a nákup tovaru na určenom mieste a v určenom čase.

Trhovisko - Nekryté, alebo čiastočne kryté priestranstvo trvale vyhradené na sústredený predaj výrobkov a poskytovanie služieb. Na trhoviskách sa nachadzajú prenosné predajné zariadenia.

Tržnica - Vymedzený priestor, uzatvaratelný priestor, umožnujúci celoročný predaj produktov. Tento priestor umožnuje priestor minimálne pre 10 predajných miest. V dobe predaja poskytovateľ služieb musí poskytovať minimálne 10 stánkov, prenosných stánkov, stolov, stojanov, pultov, mobilné zariadenia umiesnené na spevnených predajných miestach. Rozmiestnenie a počet stánkov sú určené plánom rozmiestnenia stánkov. Tržnica je verejne prístupná v čase prevádzky.

Tržné miesto - je miesto mimo tržnice a trhoviska, ktoré počas predajnej doby je verejne prístupné a na ktorom sa na jednom alebo viacerých, zpravidla prenajatých predajných miestach predávajú produkty a poskytujú sa služby. Predajné zariadenie nesmie žiadnou častou či pevnou, alebo pohyblivou presiahnuť plochu uvedenú pre tržné miesto.

Príležitostný trh - Predaj výrobkov a poskytovanie služieb na priestranstve dočasne určenom na takýto predaj, najmä hody, jarmoky, sezónne a vyročné trhy a predaj vlastných použitých texilných, odevných, športových a iných spotrebných výrobkov v primeranom množstve občanmi medzi sebou.

Obr : Ilustračný obrázok Naschmarkt Viedeň

3. CIEĽ

3.1 Hlavný cieľ

Hlavný cieľ je spracovanie návrhu koncepcie umiestňovania mestských trhov a trhovísk do verejného priestoru so stanovením priestorových a funkčných limitov na území Bratislavy

3.2 Čiastkové ciele výskumu

Inventarizácia potenciálnych trhových miest na území hlavného mesta. Zjednotenie trhových poriadkov Mestských častí do jedného materiálu, vytvorenie jednotného základného trhového poriadku pre územie hl. m. SR Bratislavy.

3.3 Ciele analytickej časti práce

Definovanie pojmu „trh" a skúmanie jeho úlohy vo verejných priestoroch vo väzbe na teóriu a prax. Analýza vybraných trhov navrhovaných do verejných priestorov z hľadiska spoločných ukazovateľov:

- poloha verejného priestoru v meste,
- poloha trhu ku spádovému územiu,
- napojenie trhu na MHD,
- jestvujúce kapacity statickej dopravy,
- druh predávaného sortimentu,
- majetkovo právne vzťahy.

4. METODIKA

4.1 Prípravná fáza

- definovanie pojmu trh, tržnica, trhové miesto, priiežitostný trh,
- aktualizovanie zoznamu trhov podľa mestských častí,
- analýza prístupu zahraničných miest k problematike,
- mapovanie sučastných problémov, limitov trhov v Bratislave,
- diskusie mesto a steakhoideri,
- príprava sociologickeho prieskumu v obasti trhovisk.

4.1 Fáza spracovávania získaných údajov a informácií

Na základe získaných faktov prebehlo spracovávanie a zatriedenie poznatkov z rozličných zdrojov podľa druhu a významu

- údaje od manažmentu trhov,
- údaje od zákazníkov trhov,
- údaje od predajcov trhov.

4.1 Záverečná fáza

Záverečná fáza bude zameraná na komplexné vyhodnotenie skúmanej problematiky

- príprava kódexu pre trhy,
- návrh trhového poriadku,
- vypracovanie brožury pre farmárov a pre záujemcov organizovať trhy.

5. STAV PROBLEMATIKY TRHOV VO SVETE

Česká republika:

Tradičné trhy sú manažované obcami, o farmárske trhy sa starajú najmä agrárne komory.

Slovinsko :

Obce alebo verejné organizácie (vlastnené obcou) vo väčšine prípadov manažujú trhy.
Trhový poriadok je schválený a definuje rámec riadenia trhu, podmienky predaja , práva a povinnosti manažéra a predajcov, údržbu a proces čistenia, skladovanie tovaru a kontrolné mechanizmy. Je možné zveriť riadenie trhu aj iným stranám, ale táto možnosť je veľmi zriedkavá.

Maďarsko: (príklad z miest Pécs a Vesprém)

Riadenie trhov je zverené verejným podnikom, ktoré zabezpečujú prevádzku pre mesto vo viacerých oblastiach. Je dôležité uviesť, že tieto subjekty nie sú zamerané výslovne na riadenie trhov, ale musia sa vysporiadať s veľkým počtom dôležitých služieb z pohľadu mesta.
Fungovanie City: Veszprémske verejné služby sa zaoberajú riadením nehnuteľností, vykurovacieho systému, parkovania, spravujú záhrady, venujú sa nakladaniu s odpadom.
Pécs holding Plc. spravuje nehnuteľnosti a niektoré priemyselné oblasti mesta. Mestská rada vymenuje predstavenstvo obcí, ktoré je zodpovedný za strategické rozhodovanie a správu služieb pod jeho vedením.

Poľsko:

Poľsko sa zdá byť krajinou, ktorá si vyhradzuje väčší priestor pre súkromné subjekty. V prípade Krakova, mesto, ktoré je vlastníkom pozemku, tento prenajíma subjektu, ktorý riadi trh. Riadiť trhy môže spoločnosti aj súkromné osoby, ak sú majiteľmi potrebnej registrácie. Často sa stáva, že sú to spoločnosti vytvorené priamo predajcami, ktorí sú aktívni na trhu. Riadením trhov sú poverené rôzne spoločnosti , ktoré sú zodpovedné za jeho údržbu a sú povinné dodržiavať predpisy schválené a vydané mestom. Tieto predpisy sú špecifické pre každý trh. Môžu byť veľmi podobné jeden druhému, alebo môžu byť rozdielne vzhľadom na lokalitu alebo špecifikum trhu. Predávajúci nemajú žiadny vzťah s obcou, ale jednajú priamo s riadiacim orgánom trhu.

Taliansko:

V Taliansku je riadiacim orgánom mesto, ktoré má rozsiahle skúsenosti a identifikuje pomocou rôznych rád, výborov a ďalších ad hoc zúčastnených strán (napríklad komisie), subjekty, ktoré pôsobia rôznymi nástrojmi, pri definovaní spôsobov prevádzkovania trhov.

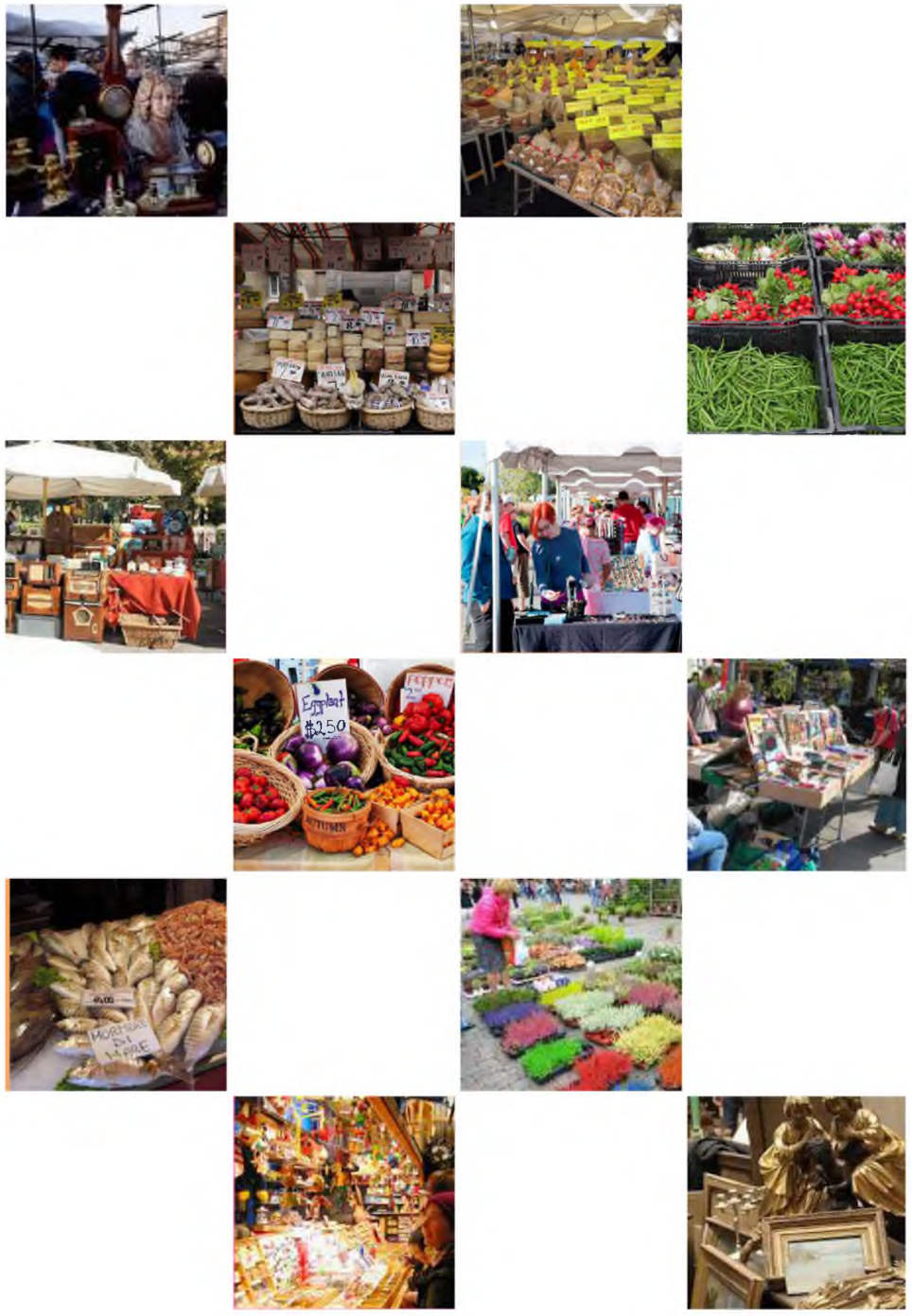

Obr : Rôznorodosť trhov

6 STAV PROBLEMATIKY V BRATISLAVE

6.1 Historický kontext trhov v Bratislave

Organizovanie trhov je jednou z najstarších činností mesta. Bratislava obrdžala výsadu trhového práva už v 14.storočí. V súvislosti s organizovaním trhov sa začali zakladať aj verejné studne na námestiach a trhoviskách. Od najstarších čias to boli práve trhy, ktoré sa stali prvými verejnými priestormi miest a obcí poskytujúcimi okrem primárnej funkcie obchodovania aj nadstavbové aktivity kultúrno spoločenského charakteru. Trhovisko bolo srdcom mesta, pričom na týždenných trhoch mohli predávať iba lokálny predajcovia, čím sa priamo podporoval odbyt miestnych výrobkov. Jarmoky slúžili ako miesta, kde už prichádzali obchodníci nielen z okolia, ale aj z okolitých krajín, a obchodníci z Rakúska, Poľska, Maďarska a nemeckých krajín, ich sortiment obohacoval trh o nové špeciálne produkty.

Kamenné námestie

" ...V dolnej časti Trhového námestia pred Laurinskou bránou bývalo vždy rušno. Priestor sa používal ako Obilný trh, neskôr Hydinový trh, ale predávali tam aj zeleninu ..."

Primaciálne námestie

" ...Už od 13.storočia, v čase zakladania mesta sa budovalo v okolí neskoršej radnice otvorené priestranstvo, kde trhovníci smeli predávať mäso oddelené od ostatného tovaru. Neskôr tam stáli stánky mäsiarov ..."

Františkánske námestie

" ...Ryby a chlieb sa v stredoveku predávali na terajšom Františkánskom námestí, na konci 18.str však chlebový trh presunuli pred hradby na miesto, kde pred Starou tržnicou dnes stojí fontána ..."

Námestie SNP a Kamenné námestie

" ...Priestranstvo ,ktoré vzniklo bolo ideálnym miestom na trhovisko, kde sa predávali rozličné tovary. Preto aj rozličné námestia mali rozličné názvy. Až od roku 1897 sa používal názov Trhové námestie Marktplatz.."

6.2 Inventárizácia súčastného stavu trhov a trhovísk v Bratislave

Mestská časť hlavného mesta Bratislavy	Adresa miesta	Plocha m²	Počet stánkov	Predajna doba	Prevádzková doba	Druh predávaneho sortimentu	Stav užívania	Majetkovo právne vzťahy
Tržnica								
Staré mesto	Kyčerská ulica	x	x	po-so 6.00-18.00	celoročne	ovocie, zelenina, kvety, noviny, časopisy, pekárenské výrobky,mliečne výrobky, mäsové výrobky, drobné a umelecké výrobky	aktívne užívané	x
Trhoviská								
Staré mesto	Poľná ulica	x	x	po-ne 6.00-18.00	celoročne	ovocie, zelenina, kvety, pekárenské výrobky, včelie produkty, drobné a umelecké výrobky	čiastočne užívané	v správe MČ
Staré mesto	Žilinská ulica	x	x	po-so 6.00-18.00	celoročne	ovocie, zelenina, kvety, mliečne výrobky, mäsové výrobky, drobné a umelecké výrobky, textilné odevné výrobky, starožitnosti	aktívne užívané	súkromne vlastníctvo
Staré mesto	Malý trh	x	x	po-ne 6.00-18.00	celoročne	ovocie, zelenina, kvety	neužívané	x
Príležitostné trhy								
Staré mesto	Hlavné námestie	x	x	po-ne 10.00-22.00	príležitostné	sušené ovocie, pekárenské výrobky, včelie produkty, mliečné výrobky, knihy, drobné umelecké a remeselné výrobky, vianočné ozdoby	užívané	x
Staré mesto	Františkánske námestie	x	x	po-ne 10.00-22.00	príležitostné	sušené ovocie, pekárenské výrobke, včelie produkty, mliečné výrobky, knihy, drobné umelecké a remeselné výrobky, vianočné ozdoby, textilný tovar	užívané	x
Staré mesto	Rybné námestie	x	x	po-ne 10.00-22.00	príležitostné	sušené ovocie, jedlá a nápoje určené na konzumáciu, včelie produkty, drobné umelecké výrobky, hračky, knihy,kvety,zberateľské predmety, textilný tovar	užívané	x
Staré mesto	Rudnayovo námestie	x	x	po-ne 10.00-22.00	príležitostné	sušené ovocie, jedlá a nápoje určené na konzumáciu, včelie produkty, drobné umelecké výrobky, hračky, knihy,kvety,zberateľské predmety, textilný tovar	užívané	x
Tržnica								
Rača	Rustaveliho ulica	x	x	po-ne 6.00-18.00	celoročne	x	x	x
Trhoviská								
Rača	Cyprichová ulica	x	x	po-ne 6.00-18.00	celoročne	x	x	x
Rača	Dopravná ulica	x	x	po-ne 6.00-18.00	celoročne	x	x	x
Trhoviská								
Vrakuňa	Rajecká ulica	x	x	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	celoročne	sušené ovocie, jedlá a nápoje určené na konzumáciu, včelie produkty, drobné umelecké výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	užívané	x
Vrakuňa	Žitavská ulica	x	x	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	x	sušené ovocie, jedlá a nápoje určené na konzumáciu, včelie produkty, drobné umelecké výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	neužívane	x
Príležitostne trhy								
Vrakuňa	Nábrežie pešej zóny	x	x	po-ne 10.00-22.00	príležitostné		užívané	x

Mestská časť hlavného mesta Bratislavy	Adresa miesta	Plocha m²	Počet stánkov	Predajna doba	Prevádzková doba	Druh predávaneho sortimentu	Stav užívania	Majetkovo právne vzťahy
Príležitostné trhy								
Vrakuňa	Nábrežie Mglého Dunaja, ŠK Vrakuňa	x	x	po-so 10.00-24.00 ne 10.00-23.00	príležitostne	sušené ovocie, pekárenské výrobke, včelie produkty, mliečné výrobky, knihy, drobné umelecké a remeselné výrobky, vianočné ozdoby, medovníky, hračky	užívané	x
Vrakuňa	Pred kostolom P. Márie na Poľnohospodárskej ulici	x	x	po-ne 6.00-20.00	príležitostne	sušené ovocie, pekárenské výrobke, včelie produkty, mliečné výrobky, drobné umelecké a remeselné výrobky, vianočné ozdoby, textilny tovar	užívané	x
Príležitostné trhy								
Devínska Nová Ves	Hradištná ulica	x	x	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	príležitostne	sušené ovocie, jedlá a nápoje, včelie produkty, drobné umelecké a remeselné výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilny tovar	užívané	v správe MČ
Devínska Nová Ves	Vápencová	x	18 - 23	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	príležitostne	jedlá a nápoje, pekárenské výrobky, včelie produkty, umelecké a remeselné výrobky, hračky, textilný tovar	užívané	v správe MČ
Devínska Nová Ves	Námestie J. Kostru	x	20 - 25	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	príležitostne	Jedlá a nápoje, pekárenské výrobky, včelie produkty, umelecké a remeselné výrobky, hračky	užívané	v správe MČ
Trhové miesto								
Devínska Nová Ves	P.Horova	2 m²	x	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	príležitostne	kvety, ovocie, zelenina	užívané	v správe MČ
Trhoviská								
Podunajské Biskupice	Latorická ulica	100 m²	22	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	celoročne	sušené ovocie, jedlá a nápoje, včelie produkty, drobné umelecké a remeselné výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilny tovar	užívané	parcela č.5543/1 v správe MČ
Podunajské Biskupice	Lotyšská ulica	278 m²	8	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	celoročne	sušené ovocie, jedlá a nápoje, včelie produkty, drobné umelecké a remeselné výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilny tovar	užívané	parcela č.5407/8,9,10 v správe MČ
Podunajské Biskupice	Trojičné námestie	70 m²	10	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	celoročne	sušené ovocie, jedlá a nápoje, včelie produkty, drobné umelecké a remeselné výrobky, hračky, knihy, kvety, zberateľské predmety, textilny tovar	užívané	parcela č.542/7 v správe MČ
Trhové miesto								
Záhorská Bystrica	ul. ČS Tankistov	x	x	x	x	x	x	x
Tržnica								
Nové mesto	Šancová ulica	13918 m²	100 prevádzok	po-pia 6.00-18.00 ne 6.00-18.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	v správe MČ
Nové mesto	Tomašíkova ulica	1400 m²	34 prevádzok	po-pia 7.00-19.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	nie je vo vlastníctve ani nájme MČ
Príležitostné trhy								
Nové mesto	štadión Inter	13805 m²	2 stánky a 400 predajných miest	po-pia 8.30-16.00 so-ne 6.00-16.00	príležitostne	textilny tovar, domáce potreby, drobný tovar, Športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	nie je vo vlastníctve ani nájme MČ
Trhoviská								
Petržalka	Mlynarovičová ulica	x	x	apríl-september po-pia 6.00-20.00 so-ne 6.00-15.00 október-marec po-pia 6.00-18.00 so-ne 6.00-14.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	parcela č.4,3/1 k.ú sú vo vlastníctve mesta, v správe MČ

Mestská časť hlavného mesta Bratislavy	Adresa miesta	Plocha m²	Počet stánkov	Predajna doba	Prevádzková doba	Druh predávaného sortimentu	Stav užívania	Majetkovo právne vzťahy
Trhoviská								
Petržalka	Beňadická ulica	x	x	x	celoročne	ovocie a zelenina, jedlá a nápoje, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, hračky, kvety, zberateľské predmety, textilný tovar	neužívane	parcela č.2309 k.ú vo vlastníctve spoločnosti Metro
Trhové miesto								
Rusovce	vývojová ulica	x	ambulantný predaj	x	príležitostné	ovocie a zelenina, sušené ovocie, medovníky, pečené gaštany, varená kukurica, pukance, cukrová vata, balená zmrzlina	užívané	x
Trhoviská								
Karlová Ves	Pribišová ulica	x	x	po-pia 8.30-16.00 so-ne 6.00-16.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, medovníky, pečené gaštany, varená kukurica, pukance, cukrová vata, balená zmrzlina	užívané	parcela č. 1669/243, 246, 248, 249, 250 v správe MČ
Príležitostné trhy								
Karlová Ves	Námestie L. Fulju	x	x	x	príležitostne	textiné výrobky, domacé potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	x
Karlová Ves	Borská ulica	x	x	x	príležitostne	textiné výrobky, domacé potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	parcela č.3/1
Karlová Ves	Moicerová ulica	x	3	x	príležitostne	textiné výrobky, domacé potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	parcela č.1152/1
Karlová Ves	predprietor luventy	x	x	x	príležitostne	textiné výrobky, domacé potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	parcela č.2450/1
Trhoviská								
Dúbravka	Trhová ulica	x	x	x	x	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	3058/3 zverený MČ
Dúbravka	Saratovská ulica (za OD Saratov)	x	x	x	x	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	1336/7, 1335/2 zverené MČ
Dúbravka	M.Sch. Trnavského (pri Brestovke)	x	x	x	x	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	2928/1 priama správa magistrátu
Príležitostné trhy								
Dúbravka	Žatevná ulica	1x	x	x	príležitostne	extiné výrobky, domacé potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	x
Dúbravka	Ulica pod Záhradkami	x	x	x	celoročne	extiné výrobky, domacé potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	x
Dúbravka	predpriestor Domu kultúry	x	x	x	celoročne	extiné výrobky, domacé potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívane	x
Príležitostne trhy								
Devín	parkovisko pod Devínom	x	x	x	príležitostné	textilné výrobky, domáce potreby, drobný tovar, športové potreby, vlastné výrobky, rýchle občerstvenie	užívané	x

Mestská časť hlavného mesta Bratislavy	Adresa miesta	Plocha m²	Počet stánkov	Predajna doba	Prevádzková doba	Druh predávaného sortimentu	Stav užívania	Majetkovo právne vzťahy
Trhoviská								
Lamač	Malokarpatské námestie	938 m²	2	po-pia 8.30-16.00 so-ne 6.00-16.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívane	parcela č.488 v správe MČ
Trhoviská								
Ružinov	Miletičová ulica	20060 m²	380	po-pia 6.00-18.00 so 6.00-14.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	v správe MČ
Ružinov	Herlianská ulica	1035 m²	35	po-pia 6.00-18.00 so 6.00-14.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	v správe MČ
Ružinov	Bachova ulica	1280 m²	6	po-pia 6.00-18.00 so 6.00-14.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	v správe MČ
Ružinov	Martinčeková ulica	x	1	po-pia 6.00-18.00 so 6.00-14.00	celoročne	ovocie a zelenina, sušené ovocie, huby, vajcia, kvety, včelie produkty, knihy, umelecké predmety, žreby, spotrebný tovar	užívané	v správe MČ

01

Trhovisko Poľná

Mestská časť: Staré mesto
Adresa: Poľná ulica
Stav užívania: užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešpecifikované
Počet stánkov: cca.10

"...Trhovisko Poľná slúži ako náhrada za zrušený Malý trh. Zaujímavý je svojou polohou medzi parkom a cintorínom v priamej náväznosti na MHD..."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

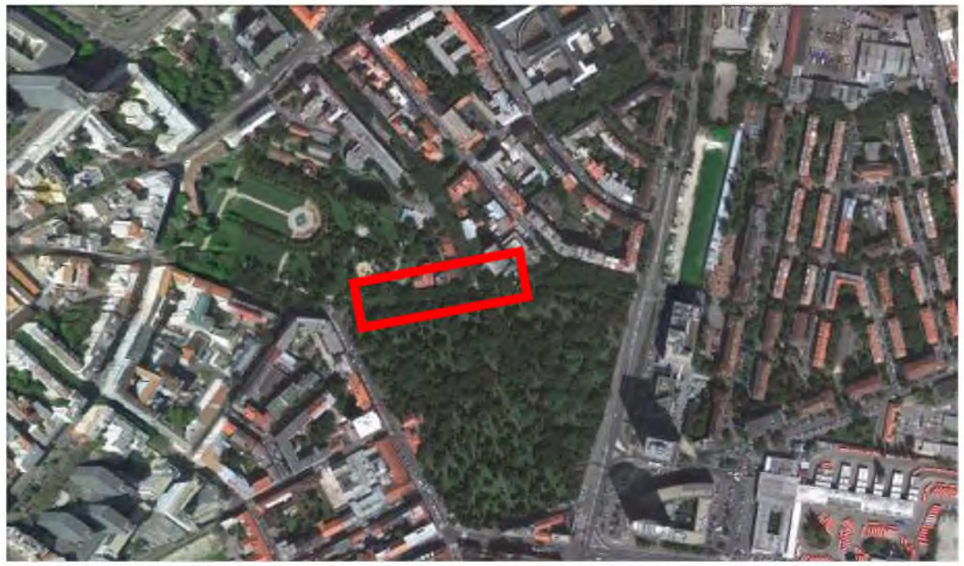

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

02

Trhovisko Žilinská

Mestská časť: Staré mesto
Adresa: Žilinská ulica
Stav užívania: aktívne užívané
Majetkovo právne vzťahy: súkromné
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešpecifikované
Počet stánkov: cca.30

"..Trhovisko Žilinská má dobré dopravné napojenie, v súčasnosti je to najväčšie trhovisko na území Starého mesta.."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

03 Trhovisko Malý trh

Mestská časť: Staré mesto
Adresa: Malý trh
Stav užívania: neuživané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešpecifikované
Počet stánkov: nešpecifikované

"...Trhovisko Malý trh bolo nahradené parkovacími plochami. Prinávratenie pôvodnej trhovej funkcie by reagovalo na silnú tradíciu miesta..."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

04 Trhovisko Mlynarovičova

Mestská časť: Petržalka
Adresa: Mlynarovičova ulica
Stav užívania: aktívne užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový a textil
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 7-18
Plocha : nešpecifikované
Počet stánkov: cca.10

"...Silne navštevované trhovisko s dobrým dopravným napojením. Sortiment trhoviska postupne nahradzajú lacné oblečenie a obuv.."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

05 Trhovisko Miletičova

Mestská časť: Ružinov
Adresa: Miletičova ulica
Stav užívania: aktívne užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : 20060 m²
Počet stánkov: 360

"...Trhovisko Miletičova, najväčší trh v Bratislave s celoročnou prevádzkou a veľkou návštevnosťou ..."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

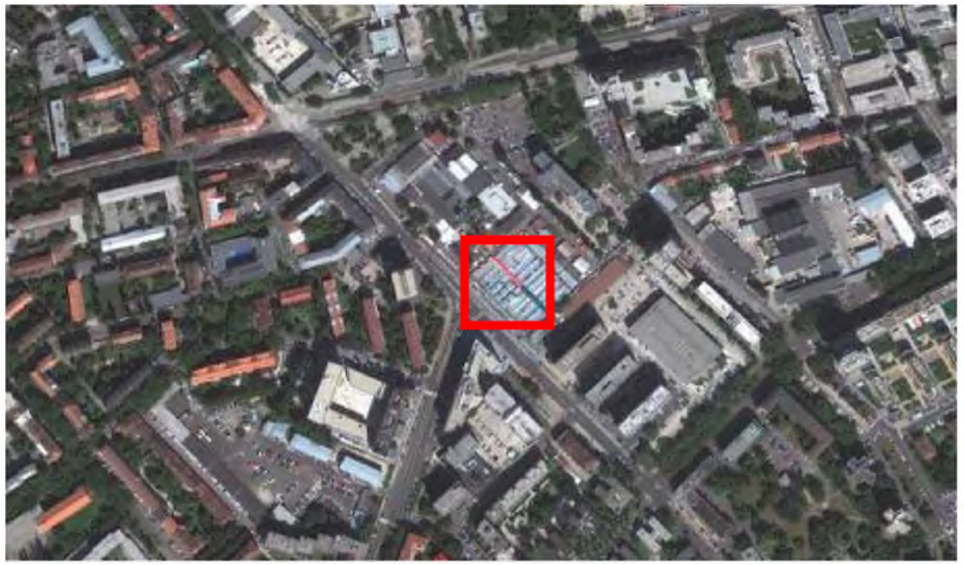

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

06 Trhovisko Herlianska

Mestská časť: Ružinov
Adresa: Herlianska ulica
Stav užívania: užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový a textil
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : 1065 m²
Počet stánkov: cca.20

"...Dobre fungujúci trh umiestnený v dotyku s lokálnou občianskou vybavenosťou..."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

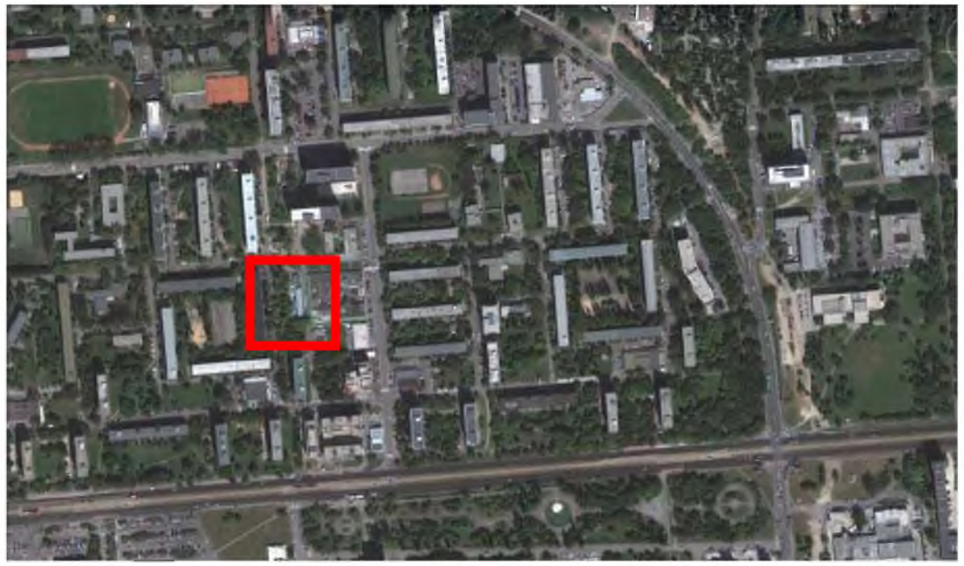

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

07 Trhovisko Bachova

Mestská časť: Ružinov
Adresa: Bachova
Stav užívania: obmedzene užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : 1280 m²
Počet stánkov: 6

"...Napriek dobrému umiestneniu v blízkosti zastávok električiek a silného pešieho ťahu je len obmedzene užívané ..."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

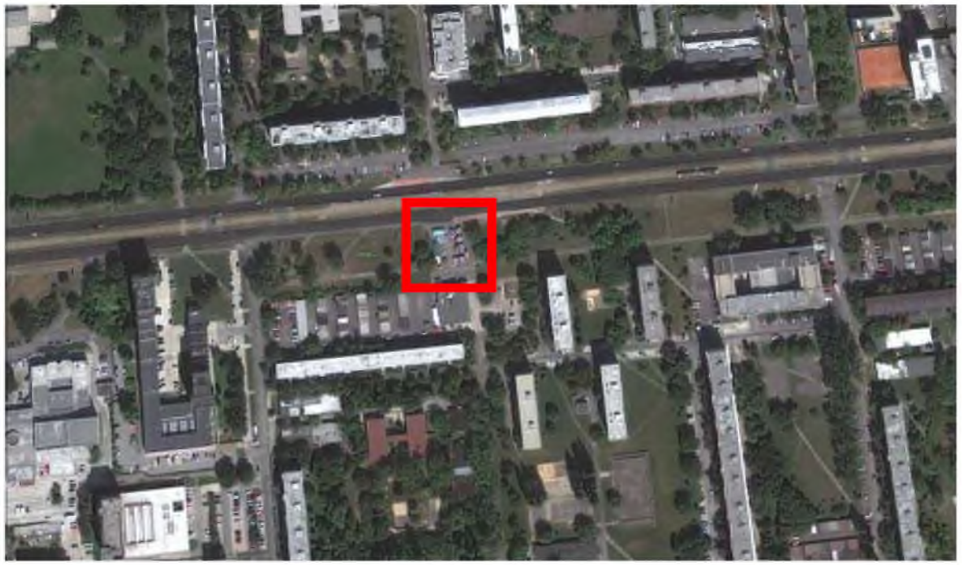

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

08 Trhovisko Trhová

Mestská časť: Dubravka
Adresa: Trhová ulica
Stav užívania: obmedzene užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešpecifikované
Počet stánkov: 2

"...Trhovisko je dobre dostupné s prostriedkami MHD v kontakte s hustou zástavbou, napriek tomu je len obmedzene využívané.."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

09 Trhovisko Saratovská

Mestská časť: Dúbravka
Adresa: Saratovská
Stav užívania: obmedzene užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešepecifikované
Počet stánkov: 4

"...Rekonštrukciou nákupného centra prišlo k výraznej redukcii kapacity trhu ..."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

10 Trhovisko Trnavského

Mestská časť: Dúbravka
Adresa: M.Sch.Trnavského
Stav užívania: obmedzene užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba:celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešpecifikované
Počet stánkov: 2

"...Konkurencia nakupného centra postupne eliminovala užívanie trhu.."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

11 Trhovisko Saratovská

Mestská časť: Lamač
Adresa: Malokarpatské námestie
Stav užívania: obmedzene užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešpecifikované
Počet stánkov: 4

"...Fungujúce trhovisko zabezpečujúce potreby obyvateľov Lamača ..."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

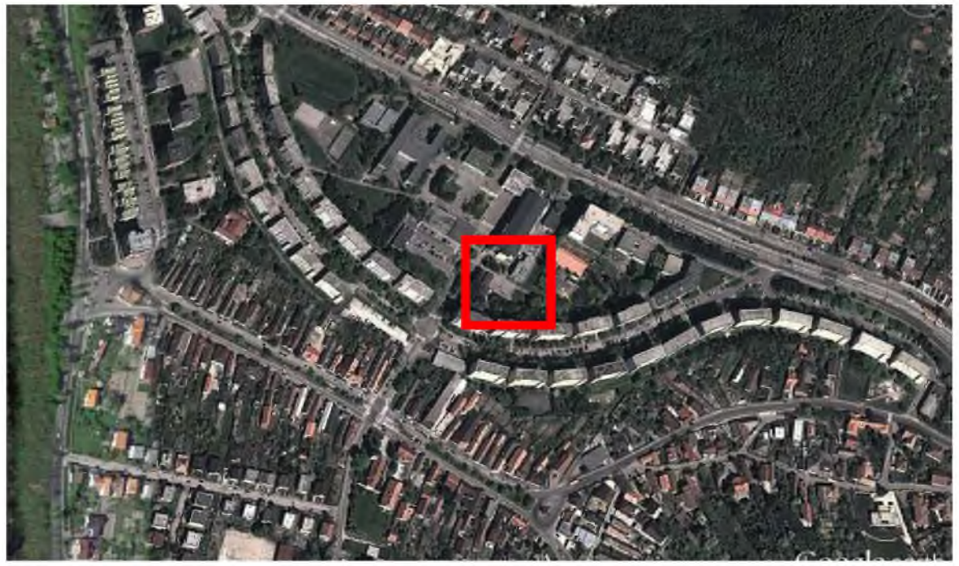

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

12 Trhovisko Rajecká

Mestská časť: Vrakúňa
Adresa: Rajecká ulica
Stav užívania: užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba:celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešepecifikované
Počet stánkov: cca

"...Aktívne užívané trhovisko umiestnené na silnom pešom ťahu v husto zastavanej obytnej štruktúre... .."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

13 Trhovisko Latorická

Mestská časť: Podunajské Biskupice
Adresa: Latorická ulica
Stav užívania: užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : 100 m²
Počet stánkov: 22

"...Dobre fungujúce trhovisko je v priamej náväznosti na zástávku MHD vo väzbe na peší ťah... .."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

14 Trhovisko Lotyšská

Mestská časť: Vrakúňa
Adresa: Lotyšská ulica
Stav užívania: užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba:celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : 278 m²
Počet stánkov: 8

"...Aktívne užívané trhovisko umiestnené na silnom pešom ťahu v dotyku s individuálnou bytovou výstavbou ..."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

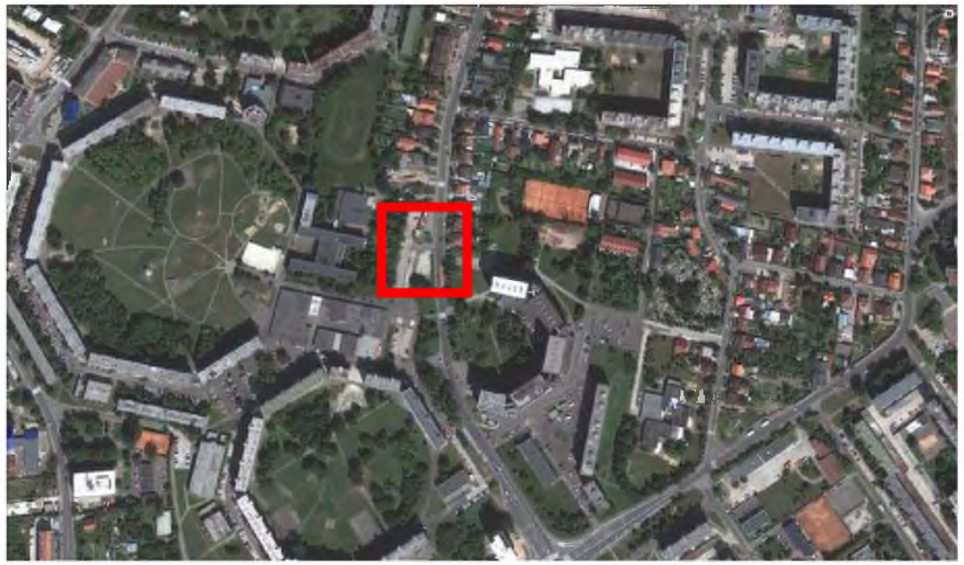

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

15 Trhovisko Trojičné námestie

Mestská časť: Podunajské Biskupice
Adresa: Trojičné námestie
Stav užívania: obmedzene užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : 70 m²
Počet stánkov: 10

"...Trhovisko je kombinácia stálych obchodných prevádzok a prileži tostných stánkov .."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

16 Tržnica Kyčerská

Mestská časť: Staré mesto
Adresa: Kyčerská ulica
Stav užívania: užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešpecifikovaná
Počet stánkov: nešpecifikovaný

"...Tržnica využíva obľúbenú polohu trhoviska Žilinská, v zimnom období nahrádza úlohu trhoviska... .."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

17 Tržnica Šancová

Mestská časť: Nové mesto
Adresa: Šancová ulica
Stav užívania: užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : 13918 m²
Počet stánkov:100

"...Najväčší trhový priestor v Bratislave s veľmi dobrou dopravnou dostupnosťou MHD... .."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

18 Tržnica Rustaveliho

Mestská časť: Rača
Adresa: Rustaveliho ulica
Stav užívania: užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba:celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešepecifikované
Počet stánkov: cca

"...Tržnica lokalizovaná v nárožnej polohe s dobrou dostupnosťou na MHD aktívne navštevovaná obyvateľmi Rače... .."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

19 Tržnica Tomašikova

Mestská časť: Nové mesto
Adresa: Tomašikova ulica
Stav užívania: užívané
Majetkovo právne vzťahy: v správe MČ
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : 1400 m²
Počet stánkov: 34

"...Kryté trhovisko tržnica umiestnená v bývalej budove švédskeho obchodného reťazca Ikea... .."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

20 Stará Tržnica

Mestská časť: Staré mesto
Adresa: Námestie SNP
Stav užívania: v súčastnosti nevyužívané
Majetkovo právne vzťahy: v prenájme Aliancia Stará Tržnica
Druh sortimentu: potravinový
Predajná doba: celoročne
Prevádzková doba: pon/sob 6-18
Plocha : nešepecifikované
Počet stánkov: nešpecifikované

"...Krytá tržnica dlhoročne fungujúca ako potravinový trh je v súčasnosti prenajatá pre organizovanie kultúrno spoločenských podujatí..."

Obr. : a,b,c,d Fotografie trhu

Obr. : Umiestnenie trhu vo verejnom priestore.

7. VÝZNAM TRHOV

7.1 Spoločenský význam

Trh plní úlohu kontaktného miesta slúžiaceho k stretávaniu sa ľudí, je to prioritne miesto zážitkov. Rozmanitosť trhov obohacuje miestny život a kvalitu verejného priestoru. Pridanou hodnotou tohto fenoménu je mnohostranná komunikácia, ktorá prebieha nielen medzi predajcom a kupujúcim.

- spoločenský zážitok,
- stretávací priestor,
- komunikácia medzi predajcom a kupujúcim,
- podpora komunity,
- sociálna interakcia - mix etnických skupín.

7.2 Ekonomický význam

Počet trhov sa v jednotlivých európskych mestách neustále zvyšuje. Existuje niekoľko štúdií, ktoré sa zaoberajú dopadom trhov na lokálnu ekonómiu. Každý trh generuje určitý ekonomický benefit pre predajcov, okolité dotknuté štvrte a priľahlý región. Trhy sú špeciálnym príkladom tzv. direct marketingu, kde producenti priamo predávajú zákazníkom ich produkt. Forma priameho marketingu je veľmi dôležitá pre maloobchodníkov. Mesto by malo podporovať vznik malých fariem v dostupnej vzdialenosti od mesta, čím sa zároveň zachováva vidiecky charakter prostredia. Ekonomickým bonusom je aj skutočnosť, že pre obyvateľov vygenerujú malé farmy nové pracovné miesta.

- podpora lokálnej agrokultúry,
- podpora malých lokálnych fariem,
- podpora lokálnej ekonomiky.

7.3 Uživateľsky význam

Efektívne ogranizovanie trhov je výlučne spojené s kvalitným servisom mesta smerom ku trhovníkom ako aj návšetvníkom trhov. Prvoradým kritériom je napojenie trhových miest na na vodu, elektrinu a odpadové hospodárstvo ako aj zabezpečenie adekvátnej kapacity statickej dopravy v dostupnej vzdialenosti od trhu. Návštevníci trhov majú nároky na kvalitu verejneho priestoru, bezpečnosť a prístup.

- bezpečnosť verejného priestoru,
- infraštruktúra (voda, elektrina, odpadové hospodárstvo),
- nadimenzovanie verejných toaliet,
- zásobovanie,
- zdieľanie parkovacích miest,
- priestory pre uskladňovanie stánkov

7.4 Delenie trhov podľa druhov

Trh z pohľadu časového faktora :

- príležitostné trhy,
- pravidelné trhy,
- ambulantný predaj.

Trh vo vzťahu k lokalite :

- centrum mesta,
- centrum mestskej časti,
- prímestská resp. regionálna lokalizácia.

Trh vo vztahu k verejnému priestoru :

- námestie,
- ulica,
- park.

Trh vo vzťahu k typu predávaného sortimentu :

- potraviny v súlade so zákonom č. 152/1995 Z. z. o potravinách,
- spotrebné výrobky, najmä textil, odev, obuv, domáce potreby, elektroniku, produkty knižnej a hudobnej produkcie, kozmetiku, drogistický tovar, športové potreby, hračky a pod.,
- drobné umelecké a drobné remeselné výrobky,

Delenie podľa usporiadateľa trhu :

- mesto,
- nezisková organizácia,
- komunita,
- privátny sektor.

Obr. : Knižný trh v Londýne

8. LEGISLATÍVA TRHOV

Zákon 178/1998 o podmienkach predaja výrobkov a poskytovania služieb na trhových miestach a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Upravuje:

- podmienky predaja výrobkov,
- poskytovanie služieb na trhových miestach,
- úlohy obcí pri zriaďovaní a povoľovaní trhových miest,
- povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri predaji,
- výrobkov a poskytovaní služieb na trhových miestach,
- oprávnenia orgánov dozoru pri kontrole dodržiavania tohto zákona.

Podľa tohto zákona: **„***Povolenie na zriadenie trhového miesta, s výnimkou prenosných predajných zariadení a pojazdných predajní, a na predaj výrobkov a poskytovanie služieb na trhovom mieste vydáva obec***"**

„*Pri povoľovaní zriadenia trhového miesta obec prihliada na ochranu verejného poriadku, verejný záujem, účelnosť, bezpečnosť a kultúrnosť predaja výrobkov a poskytovania služieb a na účelnosť výstav, veľtrhov a podobných akcií vo verejnom záujme***."**

Obec všeobecne záväzným nariadením (VZN) upraví predaj výrobkov a poskytovanie služieb na trhových
miestach, najmä
a) druh predávaných výrobkov a poskytovaných služieb,
b) druh, obdobie konania a rozsah príležitostných trhov,
c) trhové dni, predajný a prevádzkový čas,
d) ďalšie skutočnosti dôležité z hľadiska obce.

Vo veciach územnej samosprávy a na zabezpečenie úloh vyplývajúcich pre samosprávu zo zákona môže obec a vyšší územný celok vydávať všeobecne záväzné nariadenia (VZN).

Podľa zákona o obecnom zriadení - Zákon č. 369/1990 Zb.: „Vo veciach, v ktorých obec plní úlohy štátnej správy, môže vydávať nariadenie len na základe splnomocnenia zákonom a v jeho medziach. Také nariadenie nesmie byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, so zákonmi, s nariadeniami vlády, so všeobecne záväznými predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. "Všeobecne záväzné nariadenia (VZN) sú záväzné pre všetkých obyvateľov obce/mesta, osoby podnikajúce na území mesta ako aj pre všetky osoby nachádzajúce sa na území mesta. Obec/mesto ich vydáva vo veciach územnej samosprávy a prenesenej štátnej správy

Pomocou všeobecne záväzných nariadení (VZN) Obec všeobecne upravuje predaj výrobkov a poskytovanie služieb na trhových miestach, najmä

a) druh predávaných výrobkov a poskytovaných služieb,
b) druh, obdobie konania a rozsah príležitostných trhov,
c) trhové dni, predajný a prevádzkový čas,
d) ďalšie skutočnosti dôležité z hľadiska obce.

Správa trhoviska: § 4 Z Á K O N 178/1998
(1) Správu trhoviska, tržnice a príležitostného trhu, ktoré sú vo vlastníctve obce, vykonáva obec; túto správu môže obec zveriť právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ktorá má živnostenské oprávnenie na správu trhoviska, tržnice a príležitostného trhu (ďalej len „správca trhoviska").

(2) Správu trhových miest s ambulantným predajom vykonáva obec. Ak je trhovým miestom priestranstvo alebo nebytový priestor podľa § 2 ods. 2, za správcu trhového miesta sa považuje ich prenajímateľ.

Správca trhoviska je povinný vypracovať trhový poriadok, ktorý obec po jeho schválení vydá ako všeobecne záväzné nariadenie

Poriadok musí obsahovať podmienky predaja výrobkov a poskytovania služieb, pravidlá prenajímanie, otváracie hodiny atď.

Zákon 178/1998 upravuje aj zákaz predaja niektorých výrobkov, obmedzenie predaja výrobkov, druhy poskytovaných služieb, určuje osoby oprávnené predávať, upravuje orgány dozoru a sankcie atď.

Obr. : Ilustračný záber Farmárske trhy v USA

9.ZÁVERY ODPORÚČANIA

Na základe spracovanej analýzy sa preukazuje, že dobre fungujúci trh rešpektuje a podporuje tradíčnú hodnotu miesta a významne sa podiela na tvorbe identity obyvateľa mesta a jeho verejného priestoru. Z analýzy tiež vyplýva, že dobre fungujúce trhy nie sú situované izolovane od miestnej vybavenosti, ale naopak využívajú efekt interakcie a synergie, čím sa podieľajú na vytvorení lokálneho centra. Veľmi dôležitou požiadavkou sa ukazuje aj dobré dopravné napojenie na prostriedky mestskej hromadnej dopravy resp. mestských komunikácií, pešia dostupnosť z prestupných bodov MHD, ako aj väzba trhových miest na cyklistické trasy aine formy udržateľnej dopravy. Obyvatelia výrazne využívajú návštevu trhu ako miesto pre sociálnu interakciu, čo je potrebné pri navrhovaní trhov zohľadniť. Tradičnou nadhodnou trhov je aj jeho kultúrna povaha a sprievodné kultúrne podujatia. Do verejného priestoru sa trhmi vráti aktívny život.

V úvode uvedené tézy dostávajú z hľadiska analýzy ďalší rozmer. Tvorba konceptu verejných priestorov, ich hierachizácia a zosieťovanie, definovanie lokálnych centier v priesečníkoch urbánnych prostredí otvorí priestor pre aktivovanie pôvodných trhových priestorov v meste nadväzujúc na historickú tradíciu a genius loci Bratislavy. A usmerní aj ďalšie dotváranie mesta a jeho rozvoj. Pravidlá pre organizáciu trhov a trhovísk však musia byť jednotné a jasne podporujúce bio-farmárov a drobných výrobcov, ktorí nemôžu konkurovať medzinárodným obchodným reťazcom, hoci...

Veľmi obľúbenými trhmi v susednom Rakúsku a Nemecku sú tzv. „blšie“ trhy, kde sa predáva tovar z druhej ruky a také, kedy aj reťazce a obchodné domy postavia v sobotu doobeda pred svoje brány stolíky s ležiakmi za lacnú cenu. V západnej Európe už dlhodobo etablovaný pojem „Wegwerfgesellschaft“ alebo „throwaway society“, čiže spoločnosť, ktorá spotrebuje a vyhodí, nás dobieha od začiatku 90.rokov. Vyspelé spoločnosti sa tomuto javu začali brániť a „second hand“ sa stal kultom. Aj tu sú nové impulzy pre naše mesto, kde nie je v pomere k počtu nákupných centier dostatočná kúpna sila a na pultoch zostáva tovar až do úplneho zníženia ceny – aj takýto tovar sa v iných mestách ocitne na trhu – na ulici, vo verejnom priestore.

Obr. : Ilustračný záber Dobrý trh, Bratislava

ODPORÚČANIA PRE:

Mesto

- vytvorenie podstránky trhy na www.bratislava.sk,
- manuál pre trhovníkov inštrukcie pre potencionálnych záujemcov a organizovanie trhu,
- vytvorenie pracovnej pozície, zodpovednej osoby za komunikáciu s trhovníkmi,
- jednotný design stánkov.

Lokalitu

- dobrá náväznosť na MHD na individuálnu dopravu
- priestory s vysokou koncentráciou obyvateľstva
- dostatočné množstvo bezplatných parkovacích miest.

Verejný priestor

- priama náväznosť na pešie ťahy,
- dobré napojenie na infraštruktúru inžinierskych sietí,
- vytvorenie zázemia pre trhovníkov,
- garantovať bezpečnosť.

Manažment mesta

- manažment prenájmu plôch vhodných na prevádzku trhov,
- zabezpečenie marketingovej podpory trhov,
- zabezpečenie business asistenských služieb
- zapojenie komunít a partnerov do procesu predaja.

Predajcovia

- garantovať vynimočnost a kvalitu produktov,
- kvalitu služieb,
- povinnosť prezentovania pôvodu predávaných produktov na trhovom mieste.